

Асоциация на българските застрахователи

АНАЛИТИЧЕН ПРЕГЛЕД

ВЪТРЕШНОЕВРОПЕЙСКИЯТ ТРАНСГРАНИЧЕН ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН ПАЗАР: ПО-БЛИЗЪК ПОГЛЕД*

Юли, 2022

Преди два месеца ЕЮРА публикува своя доклад „Годишен застрахователен преглед 2021“ заедно с актуализираните статистически данни към него. За първи път статистиката в доклада включва данни за „Трансграничните премии“ в Европейското икономическо пространство (ЕИП), което дава възможност за анализ на трансграничната дейност на застрахователите по животозастраховане и по общо застраховане, основана на свобода на предоставяне на услуги (FOS) и дейността чрез клонове.

Трябва да се има предвид, че създаването на Единния пазар за застраховане, позволяващ безпрепятствени трансгранични продажби и право на установяване, представлява много дълъг и труден процес. Този процес започва с приемането на първата директива по общо застраховане 73/239/ЕИО в сила от 27 януари 1976 г. Първата директива по животозастраховане 78/473/ЕИО става приложима от 2 юни 1980 г. Наред с други, тези първи плахи стъпки са допълнени с третата Директива по общо застраховане 92/49/ЕИО и третата Директива по животозастраховане 92/96/ЕИО, приложими от 1 юли 1994 г. Всъщност оттогава са изминали 20 години.

Представяме ви кратък анализ на данните за трансгранично застраховане.

Първият важен извод, който може да се направи, е че през 2020 г. от 2837 активни в ЕИП застрахователни компании, обект на Платежоспособност II, 29% ефективно извършват трансграничен бизнес. Това е почти една от всеки три.

Второ, трансграничният застрахователен бизнес съставлява 7% или 90 милиарда евро от общо 1,39 трилиона евро застрахователен бизнес през 2020 г. (без Обединеното кралство). Тази цифра не включва бизнеса чрез свобода на установяване чрез местни дъщерни дружества, нито презастрахователния бизнес.

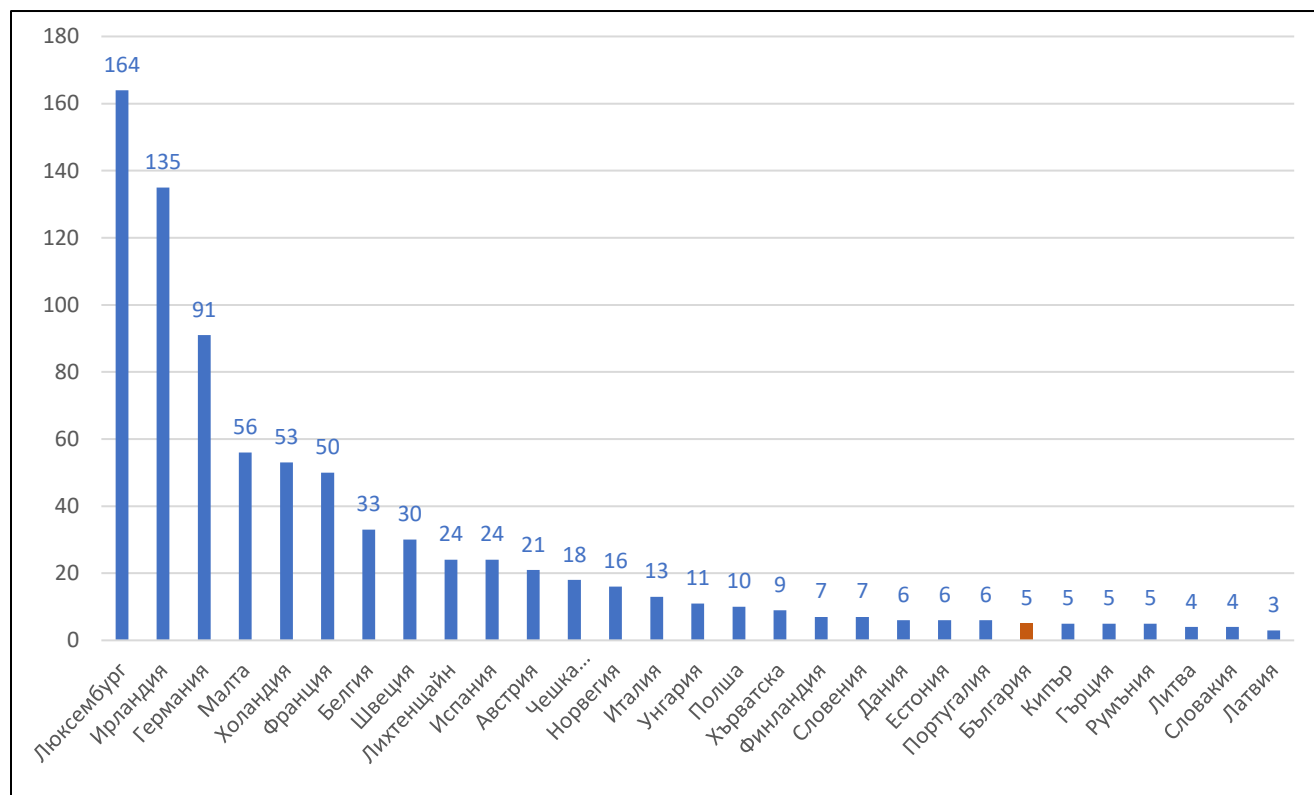
Третият факт, който трябва да се отбележи, е, че всяка страна от ЕИП е също и страна на произход (home country) на застрахователни дружества, извършващи трансграничен бизнес, а приемаща страна (host country) са не само няколко съседни на нея държави. Това само по себе си означава, че трансграничното застраховане е общоевропейско явление, което не се ограничава до няколко

държави-членки. Тези констатации още повече изтъкват успеха на проекта за Единен пазар и необходимостта от запазване на неговите постижения.

Вярно е, че обхватът и дълбочината на бизнеса се различават, тъй като повече от две трети от трансгранично активните 821 застрахователи произхождат от пет държави: Люксембург (164), Ирландия (135), Германия (91), Малта (56) и Холандия (53) – това през 2020 г. са най-популярните държави по произход (вж. графиката по-долу). Държава по произход за общо застраховане е държавата-членка, в която се намира централното управление на застрахователното предприятие, което поема риска, а в случай на животозастраховане – държавата-членка, в която се намира седалището на застрахователното предприятие, което поема задължението (съгласно член 13, параграф 8 от директивата Платежоспособност II).

Брой на застрахователните дружества в ЕИП, активни в трансграничния бизнес – разпределение по страна на произход (2020 г.)

(не включва Великобритания и Исландия, където са само 2 дружества)

Източник: ЕЮРА

И накрая, повече от половината от трансграничния бизнес не е животозастраховане, а общо застраховане. Данните на ЕЮРА не дават (все още) допълнителни подробности за линиите бизнес на трансграничната дейност, така че е трудно да се прецени дали става въпрос основно за услуги към корпоративни клиенти или за застраховане на дребно.

„Гмуркайки“ се едно ниво по-дълбоко прави впечатление, че от целия общозастрахователен бизнес в ЕИП от 524 милиарда евро брутни записани премии 9% (или 48 милиарда евро) е трансграничен бизнес. Повече от половината от тези 48 милиарда евро трансгранични общозастрахователни брутни премии са записани от застрахователи, произлизащи от 3 държави: Ирландия, Люксембург и Белгия. Над половината от трансграничните премии по общо застраховане идват от Германия, Франция, Италия и Холандия.

При животозастраховането от общо 866 милиарда евро животозастрахователен бизнес в ЕИП 5% (или 42 милиарда евро) са трансгранични. Ирландските и люксембургските застрахователи представляват повече от 80% от трансграничния животозастрахователен бизнес от гледна точка на страна на произход. 60% от общите трансгранични животозастраховки са продадени в Италия и Франция.

От общата сума на входящия и изходящия трансграничен бизнес (общо застраховане и животозастраховане взети заедно), най-големият трафик е от Ирландия (навън) към Италия (навътре), следван от бизнеса от Люксембург към Франция и бизнеса от Ирландия към Германия.

Какъв е обемът на трансграничния бизнес от и за България?

Ако разглеждаме България като страна на произход по отношение на трансграничния застрахователен бизнес, общият премиен приход на петте български застрахователи осъществили продажби в ЕИП – пряко или чрез клон през 2020г., е на стойност 79,2 млн. евро. Целият обем на изходящ от България застрахователен бизнес е само от продажби на продукти от общото застраховане. От тях 1,2 млн. евро са продадени в Гърция, а за останалата част приемащата държава не е посочена поради липса на информация в базата на ЕИОРА. Прави впечатление, че България е единствената държава от доклада на ЕИОРА, за която липсват данни за разпределението на цели 98,5% от изходящия трансграничен бизнес.

Профилът на входящия в България застрахователен бизнес е по-различно. Общата му сума за 2020г. е 149,4 млн. евро, като разпределението между двата вида застраховане е почти балансирано (51,6% - продажби от чуждестранни застрахователи по продукти от общото застраховане и 48,4% - от животозастраховането). В общото застраховане най-активни на местния пазар са застрахователи, произхождащи от Франция (27,1 млн. евро), Люксембург (13,7 млн. евро), Белгия (6,9 млн. евро) и Ирландия (6,6 млн. евро). Сумата на продажбите от всички останали държави (14 от общо 18 на брой) е малко под 4,2 млн. евро. При животозастраховането концентрацията е по-силно изразена - първите 3 държави на произход (от общо 9) съставляват почти 99,8% от общия входящ бизнес – Франция (40,5 млн. евро), Ирландия (15,9 млн. евро) и Унгария (15,7 млн. евро).

Всъщност най-видимата тенденция, която се очертава от тази статистика, е **значимото присъствие на чуждестранен животозастрахователен бизнес на българския пазар**. Застрахователи от ЕИП, които не са инкорпорирани в България, през 2020г. са записали премии по живот на стойност 72,3 милиона евро на нашия пазар, на фона на 190,9 милиона евро записани по същите продукти от български дружества (в тази сума не се отчитат застраховките Заболяване).

* Първата част на материала е базирана на статия от Лийве Лоует от интернет изданието Risk&Compliance platform Europe